

Egy szájpadhasadékos középiskolai tanuló magánhangzóinak akusztikai elemzése - eset-tanulmány

Forgó Eszter¹ – Gocsál Ákos²

¹ Bartók Béla AMI, ²PTE Művészeti Kar Zeneművészeti Intézet,

MTA Nyelvtudományi Intézet Fonetikai Osztály

¹ eszter.forgo@gmail.com, ² gocsal@gmail.com

Az előadás egyik szerzője énektanárként azt a feladatot kapta, hogy egy 15 éves, szájpadhasadékos leány tanulónak éneket tanítson. Énekesi, énektanári tanulmányai során kizárólag ép beszédszervekkel rendelkező beszélők és énekesek hangképzéséről tanult, így a tanítás során számos olyan kérdés merült fel, amelyre válaszokat szinte sehol nem talált. Vajon képesek-e énekelni az ilyen személyek? Mik a lehetőségek? Mik a korlátok? Ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása feltétlenül szükséges ahhoz, hogy az énektanár a szájpadhasadékos növendék adottságainak legmegfelelőbb oktatási módszereket alkalmazza, vagy akár saját maga dolgozza ki.

Az előadás során ismertető kutatás – amely Forgó Eszter 2016-ban énektanári mesterszakon megvédett szakdolgozatán alapul – az első lépés a fenti kérdések megválaszolásához. Célja a helyzetfelmérés egy konkrét növendék esetében. A kutatás során a szájpadhasadékos növendéktől felvett spontán beszédből magánhangzó-formánsokat mérünk és elemzünk a Praat program segítségével. Ezeket az adatokat részben szakirodalmi adatokkal, részben kontrollszemélyektől származó adatokkal hasonlítjuk össze. Számítunk a fokozott nazális ejtésre, illetve a veláris terület érintettsége miatt más ejtésbeli sajátosságokat is keresünk. A következtetéseket az énektanítás lehetőségeire vonatkozóan is megfogalmazzuk.